

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗНОМА 1928 ИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИКА БОШЛАГАН

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

1991 йил 30 ноябрь • шанба
№ 232 (10.228). Баҳоси 10 тийин.

• Президент сайлови олдида

ИШОНЧНИНГ БОИСИ

ЧИНОЗ районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникуми меҳнат жамоаси жумҳуриятимиз Президентини сайлови олдида йиғилиш ўтказдилар. Унда Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси Чиноз район Кенгашининг котиби У. Умаров сўзга чиқиб, кейинги пайтда Президентимиз Ислоҳ Каримов фармонига асосан районда жамоа чорвачилигини ривожлантириш мақсадида анчагина ишлар қилинаётганлигини таъкидлади. Жумладан, шу кунгача аҳолига 3777 тонна дағал хашак, 331 бош қорамол, 3235 та қўй, 12 минг 500 дан зиёд парранда тарқатилганлигини айтди.

Шундан сўнг сўзга чиққан М. Абдукаримов ҳам жамоадагиларни И. Каримов номзодини қўллаб-қувватлашга чақирди.

— Мендан олдин сўзга чиққан нотинчнинг сўзларига тўла қўшиламан, — деди у, — бизнинг жамоамизда ҳам бу тadbир йўлида анчагина ишлар амалга оширилмоқда. Шу кунгача аҳолига 306 тонна хашак, 44 тонна ширали озуқа, 400 тонна кўк масса тарқатилди. Бундан ташқари жумҳуриятимизнинг мустақилликка эришувида ҳам Президентимизнинг хизматлари катта. Айни пайтда ишончимиз-

нинг боиси шуки жумҳуриятимизни иқтисодий тангликдан фақатгина И. Каримов олиб чиқиб кетиши мумкин. дея сўзини тамомлади А. Абдукаримов.

Йиғилиш қатнашчилари И. А. Каримов номзодини Президентликка кўрсатиш ҳақидаги фикрни бир овоздан маъқулладилар.

Шунингдек И. А. Каримов номзодини қўллаб-қувватлаб райондаги Охунбоев номли, «Партия XXIV съезди», «Москва», «Ўзбекистон 50 йиллиги» жамоа хўжаликларида ҳам йиғилишлар бўлиб ўтди.

ИШБИЛАРМОН КИШИЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ҲАМКОРЛИК»

ТОШКЕНТ МИНТАҚАЛАРАРО МОЛ ХОМ АШЕ БИРЖАСИ БРОКЕРЛИК ЖОЙЛАРИНИ СОТИШНИ ДАВОМ ЭТТИРАДИ.

Брокерлик жойларини сотиш имтиёзли шартларда ҳам бўлиши мумкин.

ИМКОНИАТИНГИЗНИ ҚУЛДАН БЕРМАНГИ!

ИШОНЧ,

ҲАЛОЛЛИК,

ДАРОМАДГИРЛИК

БИЗНИНГ ҲАМКОРЛИКДАГИ ИШБИЛАРМОН ШЕРИКЧИЛИГИМИЗГА КАФОЛАТ БЕРАДИ.

«ҲАМКОРЛИК» ТММХБ

УРТА ОСИЕ ВА ҚОЗОҒИСТОН БИРЖАЛАР АССОЦИАЦИЯСИНING МУАССИСЛАРИДАН БИРИДИР.

«ҲАМКОРЛИК» ТММХБ

СИЗНИНГ МАНФААТЛАРИНГИЗНИ МАМЛАКАТИМИЗНИНГ 20 ДАН ЗИЕД БИРЖАЛАРИГА ТАҚДИМ ЭТАДИ.

«ҲАМКОРЛИК»

ТОШКЕНТ МИНТАҚАЛАРАРО МОЛ ХОМ АШЕ БИРЖАСИ ҲАМКОРЛИКНИ

ҳар ҳафтада, ЧОРШАНБА кунлари эрталабки соат 10.00 дан бошлаб қуйидаги манзилда ўтказилган: Тошкент шаҳри, Инқилоб хиёбони, Округ Офицерлар уйининг театр томошалари залида.

АГАР СИЗДА БИЗ БИЛАН ИШЛАШ ХОҲИШИ ТУҒИЛИБ ҚОЛСА — УНДА БИЗ СИЗНИ ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛДА КУТАМИЗ:

Тошкент шаҳри, Лохутий кўчаси, 16 «а» уй. Телефон: 32-26-10.

М. ПЕЙСЕНОВ.

ТАКЛИФНИ ҲАММА МАЪҚУЛЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОННИНГ келажак қандай бўлади? Ҳар бир кишини ўйлантираётган бу савол ушбу дамларда ўз ечимини кутмоқда. Иқтисодий жараёндаги қийинчиликларга қарамай одамлар жумҳуриятимиз Президентлигига ўз номзодларини кўрсатмоқдалар. Чунки, улар шундай оғир жараёндан чиқиш йўлини республиканинг бўлажак Президентига кўпроқ боғламоқдалар. Бунинг боиси бор, албатта. Ҳозирги шароитда халқ манфаатини ҳар қандай масаладан устун қўядиган, одамларнинг тинч-тотув, фаровон турмуш кечиришини таъминлашга бутун илми, тажрибаси ва куч-қуввати билан кириша оладиган кишигина республикани бошқариши керак.

Янгийўл ноҳиясидаги «Октябрь» жамоа хўжалигида колхозчиларнинг республика Президентлигига номзод кўрсатишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Юзлаб деҳқонлар, фаоллар иштирок этган бу йиғилишда хўжалик партия ташкилоти котиби Алижон Отахонов очди.

Дастлаб Ўзбекистон Халқ Демократик партияси Марказий Кенгашининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми тўғрисида ноҳия партия Кенгаши котиби Адҳам Маҳмудхонов ахборот берди.

Биринчи бўлиб сўзга чиққан хўжалик бошқаруви раиси Уринбой Турақулов шундай деди:

— Биз деҳқонлар ҳозирги Президентимиз И. А. Каримовни яхши биламиз. Унинг чиқарган фармонлари бизнинг, келажак авлодимиз манфаатларини кўзда тутиб қабул қилинган фармонлар эъқолини ич-ичимиздан ҳис қилиб турибмиз. Айни фармонларни ижро этишга киришган ва қизгин амалга ошириляётган ҳозирги дамларда унинг номзодини Президентликка кўрсатмоқчимиз.

Нотинч И. А. Каримовнинг фармонлари хусусида гапириб, шу билан бирга республикада юз бераётган ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар, унда ҳозирги Президентнинг тутган ўрни ва сиёсати ҳақида ҳам сўз юритди.

Бирин-кетин минбарга

чиққан деҳқонлар, фаоллар бу таклифга қўшилганлигини билдирдилар.

— Мен жамиятимизда содир бўлаётган сиёсий ўзгаришлардан тўлқинланиб турибман — деди 3-бригада ҳисобчиси Ҳамдам Зафаралиев. — Чунки, халқимизнинг азалдан орзу қилган асрий умидлари ниҳоят ушалди. Бугунги кунга келиб биз истиқлол нуридан баҳраманд бўлиб турибмиз. Ахир, тарихда сўнмас бўлиб қолажак бу нур осонликча қўлга киритилмади. Ота-боларимиз овозлик учун жон бериб курашганлар, лекин доимо «халқ душманлари» сифатида қатарон қилинганлар. Ҳақиқат ҳеч қачон сиймайди. Унинг юзага қалқиб чиқишида И. А. Каримовнинг қатъиятлилиги ва журъатини, ҳар қандай оғирликларни ўз бўйига олганлигини унутмаймиз. Бирдан-бир муносиб номзод И. А. Каримовдир.

Шундан сўнг сўзга чиққан С. Мирзабоев, Т. Жураев ва бошқалар ҳам шу таклифни қўллаб-қувватладилар.

Йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистон Республикаси Президентлигига бир овоздан Ислоҳ Абдуганиевич Каримовнинг номзодини қўллаб-қувватловчи қарор қабул қилдилар.

М. ПЕЙСЕНОВ.

Совет Социалистик Республикалари

Иттифоқи Президентининг

ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛУВЧИ КўП ВОЛАЛИ ОНАЛАРГА «КАҲРАМОН ОНА» УНВОНИ БЕРИШ Тўғрисида

Ун ва ундан ортқ бола туғиб тарбиялаган оналарга «Қаҳрамон она» унвони ҳамда «Қаҳрамон она» ордени берилсин:

Тошкент областида Абдурахмонова Рисқи Салимбоевна — Бекобод районидаги Ойбек номли совхоз ишчиси.

Абилова Маҳбуба Абланзовна — Олмалик шаҳридан, уй бекаси.

Жиенбоева Оразгул — Коммунистик районида, уй бекаси.

Маалиева Рисқиниссо — Чирчиқ шаҳридан, уй бекаси.

Нормуротова Хосият — Бўка районидаги «Ленин йў-

ли» колхозини аъзоси. Рустамова Шаролат — Бекобод районидаги КПСС XXIV съезди номли совхоз ишчиси.

Сағинова Гулшо — Бўка районидаги XX партсъезд номли колхоз аъзоси.

Сувонова Аширбуви — Бекобод районидаги Ленин номли колхоз аъзоси.

Ҳолдорова Мавжуда — Оҳангарон шаҳридан, ишчи.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентини

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль. 1991 йил 14 ноябрь.

• Маданият янгиликлари

«Ялла» Жанубий Кореяни мафтун этмоқчи...

Жанубий Кореядаги «Ся-Эс-Ти» фирмасининг президенти Жо Кун Сонинг бунга ишончи келиди. У Тошкентда бир неча марта бўлган ва «Ялла» вокал-чолгу дастасининг ашулаларини неча марта лаб тинглаган, бу эса унда ўзининг миллийлиги билан катта таассурот қолдирган эди. Шу сабабли бизнесмен Ўзбекистондаги энг машҳур эстрада жамоасини ўз мамлакатига таклиф қилди. Таклифномада «Ялла» дастасининг гастролла-

ри Сеул аҳолисига Ўзбекистоннинг маданият кадрляри билан танишиш имкониятини бериши таъкидланган. Даста бадний раҳбари, жумҳурият халқ артисти Фаррух Зокиров жўлаб келиш олдида ўз жамоаси 20 йиллик ижодий фаолияти давомида мамлакат бўйлаб неча марта лаб сафар қилганини, ўнлаб мамлакатларда концертлар берганини, ҳозир эса биринчи марта Жанубий Кореяга жўлаб кетаётганини айтди.

Донг таратган даста учун бу сафар унинг ижодий фаолиятида янги бурилиш бўлади, ўзбекистонликлар сезили артистларини ўз саҳналарида ҳам кўришга умид қилишмоқда. «Ялла» 10 декабрдан кейин қайтиб келади. Ўз уйимиз, Ўзбекистон деб аталган хонадонимизда умрбоқий жамон ташкил топган кўннинг 20 йиллиги нишонланганига умидворимиз.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИДА

28 ноябрда Олий Кенгаш раёсатининг мажлиси бўлди. Унда республика Президенти сайлови ҳамда давлат мустақиллиги тўғрисидаги референдумни ўтказиш, Олий Кенгашнинг саккинчи сессияси якунларини чиқариш ва навбатдаги сессияга тайёрларлик кўриш билан боғлиқ масалалар муҳофизат қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига тайёрларликнинг бориши ва республика давлат муста-

қиллиги тўғрисидаги референдумни ўтказиш ҳақида марказий сайлов комиссиясининг раиси Қ. А. Аҳмедовнинг ахбороти тингланди. Халқ депутатлари маҳаллий советларига ҳамда уларнинг ижроия комитетларига сайлов мавсуми ва референдумга доир барча тадбирларни тайёрлаш соҳасидаги ишларни фаоллаштириб юбориш, унда қонунчилик талаблари сўзсиз бажарилишига эришиш таълим этилди. Ҳамма омма-

вий ахборот воситалари сайлов мавсумининг боришини ёритаётганда рўйхатга олинган президентликка номзодлар учун тенг шарт-шароит яратилишини таъминлашлари лозим. Референдумга киритилган масаланинг моҳиятини, овоз бериш тартиби ҳамда қонунда кўзда тутилган тадбирларнинг ўтказилишини оммага кенг тушунтириш керак.

Олий Кенгаш котибиятига президент сайлови ва референдум ўтказилаётганда хорижий мамлакатлардан, суверен республикалардан кузатувчиларни таклиф этиш топширилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши саккинчи сессияси якунлари

ҳамда унда билдирилган танқидий фикр-мулоҳазалар ва таклифлар муфассал қараб чиқилди. Уларнинг рўйхати аниқ чора-тадбирлар кўриш учун республиканинг тегишли ижроия идораларига, Олий Кенгаш комитетлари ва комиссияларига юборилган.

Раёсат Олий Кенгашнинг навбатдаги тўққизинчи сессиясига ҳар жиҳатдан тайёрларлик кўриш ва бу ишга халқ депутатларини фаол жалб этиш мақсадида мазкур сессияга киритиш учун қонун лойиҳаларини тайёрлаш режасини тасдиқлади, сессияга тайёрларликни мувофиқлаштирадиган ҳамда Ички ишлар вазирлиги, Прокуратура, Савдо вазирлиги ҳисоботларини, «Ўз-

бекбирлашув» ахборотини тайёрлайдиган бир қанча депутатлик ишчи гуруҳларини тузди.

Раёсат Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши қўллаб-қувватлаган таклифини кўриб чиқди ва давлат идоралари ҳамда жамоат ташкилотларини тугатиш ёки уларни қайта ташкил этиш муносабати билан ишдан бўшаб қолаётган ходимларни ижтимоий ҳимоялаш тўғрисидаги қарорни қабул қилди.

Шунингдек, мажлисда бир қатор бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Муҳаррирга мактуб

УСТА ЖАРРОҲГА ҲУРМАТ ШУМИ?!

Муҳарририятга, шахсан муҳаррир номига Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Фахрий Академиги, иттифоқ миқёсидаги таъбат аълочилиси, халқ селекционер Зайнутдин Фахрутдиновдан мактуб келди. Бу дардли мактубда назаримизда бир-биримизга бўлган иззат-ҳурмат, меҳр-оқибат ниҳоятда танқис бўлиб бораётган ва биз бу иллатнинг туб сабабларини қидираётган, бир оғиз илқ сўз ва одамга куч-қувват бағишловчи ширин муомалаю, муолажага муҳтож бўлган ҳозирги шароитда шифокор бурчи кадр-қиммати, масъулияти билан боғлиқ шахсий фикрлар уртага ташланган кўринади. Шунинг учун ҳам бу мактубни чоп этишни зарур деб билдик. Унда кўтарилган масала, билдирилган фикр, мулоҳазалар, эътироз талаб, танқидлар қанчалик тўғри, ҳақиқатга яқин ва адолатли эканлиги ҳақида узи-кесил хулосага келиш сиз, азиз муштарийлар, қолаверса беморлар ҳуқуқига ҳавола қилиш.

Ассалому алайкум ҳурматли муҳаррир! Ўзингиз яхши биласиз, ҳозирги иқлим ва атроф-муҳит шароити бузилган вақтда жигар, буйрак ва пешоб йўллари хасталаниб азият тортаётган беморлар сони тобора кўпайиб бормоқда. Мақтанш эмаску, кўп йиллик меҳнат ва изланишлар туфайли менинг томонимдан яратилган Лимоннинг «Ф-1» ва «Ф-2» навлари ҳосили бу хасталикларни даволашда қўл келади. Шунинг учун ҳам мен ўз ҳаётимдан мамнунман. Бундан буён ҳам қолган умримни лимончиликни янада ривожлантиришга сарф қиламан. Бу мақсад йўлида куч-гайратимни аямасдан келмоқдаман. Озмонча қийинчиликларни енгишга тўғри келмапти. 1984 йил декабрь ойида бўлиб ўтган сурункали совуқ, бунинг устига газ бўлмаганлиги кўп азият келтирганди бизга. Ушанда 40 гектар майдондаги лимон дарахтларини қандай бўлмасин асраб қолиш чораларини қидирганмиз. Қўшни хўжаликлардан кўчириб ташланган дарахт таналарию ва шох-шаббаларини келтириб ёққанмиз, кабель заводидан 720 машина қипиқ келтириб фойдаланганмиз. Шу тариқа 30 кун тинимсиз меҳнат қилиб ўсимликларни совуқдан эсон-омон сақлаб қолишга эришганмиз. Лекин ушанда ўзим совуқда музлаб қолиб оғир касалликка дучор бўлганман, асорати қолган. Ниҳоят 1991 йилда биринчи ҳукумат шифохонасида уч ой ётиб қолдим. Буйрак ва қовуқ қопларини бир йўла икки бор операциясини ўтказиб, ҳозирги кунда ўзим яратган 50 гектарлик шифобахш меваларни кўпайтиришда ишлаб келмоқдаман.

Шуни афсус билан айтишим керакки, ҳукумат шифохонасида бундай мураккаб, нозик икки операцияни ўтказиш учун етук ва жасоратли жарроҳ топилмади. Шунда менинг ўзим «аввал Тошкент вилояти шифохонасида ишлаган, ҳозир ҳукумат шифохонасида бошлиқ бўлиб турган уста уролог хирург бор, ўша шифокор операция қилсин», деб талаб қилдим. Таклифимни инобатга олинди. Шукур Алимович Зокирхўжаев ҳам йўқ, демадилар. Лекин бу ерда бунақанги нозик операция биринчи бор ўтказилиши экан. Минг раҳмат, Шукур Алимовичга, у киши мени яхши гаплар, ширин сўзлар билан операцияга тайёрладилар. Икки ярим ой мобайнида икки марта операция ўтказдилар. Бу кишининг маҳоратига ҳамма хирурглар тан беришди. Ҳатто академик Восит Воҳидов раҳмат айтдилар. Вилишимча Шукур Алимович бошлиқ бўлиб ишлагандан кўра амалий иш билан шуғуллансам, ўз-касбиқоримни қилсам кўплаб оғир беморларни ҳаётга қайтариб савобли иш қилишим мумкин бўлар экан, деган хулосага келдилар шекилли. Ўз ҳоқиқатлари билан Тошкент вилоят шифохонасига бориб жарроҳлик касбини давом эттира бошладилар. Улар қисқа фурсат ичида 15 дан ортиқ оғир беморни оёққа турғиздилар. Ўз касбига ниҳоятда ихлос қўйган қўли энгил, гоё хушмуомалали бу одам соғлиқни сақлаш вазирлигининг ҳам назарига тушиб қолди. Вазирлик у кишига мазкур шифохона қошада айни кунларда кўпайиб бораётган буйрак хасталигини операция қилиш

бўйича марказ очишни топширди. Шукур Алимович бу топшириқни бажону-дил бажаришга киришдилар. Жарроҳликдан ташқари қўшимча бўлган бу ишни ҳам зиёда билан адо этиш иштиёқида меҳнат қила бошладилар. Лекин минг афсуски бу хайрли иш йўлида кутилмаган тўсиқ пайдо бўлиб қолди. Ниҳоятда қўпол, ҳақиқий шифокорликдан мулақо хабари йўқ, кимнингдир арзандаси бўлган, ўта бюрократ, беморликнинг оғир енгили нималигини ҳаёлига ҳам келтирмаган, вилоят шифохонасини бир кичик ноҳия шифохонасидан ҳам хароб қолга келтириб қўйган бу аёл қўли олтинга тенг жарроҳга ёрдам бериш, юраги қайишиш ўрнига ихлосини қайтармоқчи бўлди. Ахир қурилиш ишларининг ярми бажарилиб қўйилган эди. Уни давом эттириш, у ер бу ерга бориб материал олиб келиш керак, бунинг ўзи бўлмайди, транспорт зарур, лекин Шукур Алимович бош шифокордан транспорт сўраса у қўлини паҳса қилиб, кекирдагини чўзиб кўча тўла такси, боравермайсанми, агар хоҳламасанг ишдан кет, дейишгача борди. Уста, ноёб касб эгасига бундай қўпол муносабатда бўлиш инсофданми? Одамийликнинг ҳеч қайси қонунига сизгамайдику бу муомала. Сиз бунга қандай баҳо бера-сиз?

Ҳурматли бош муҳаррир! Менинг ҳақиқатдан иборат бўлган бу сўзларим ва фикрларимни рўзномангиз орқали халқ муҳокамасига қўйишингизни қаттиқ илтимос қиламан. Виждоним мени шунга ундапти. Чунки қачон бизга навбат тегаркин, деб катта умид ва интиқлик билан навбат кутиб турганлар бўлиб қўйиши керак. Кимгадир тегишли деб нега мушугини пишт демаймиз, нега беморларни қийнаб қўямиз?

Эшитишимга қараганда бу ажойиб инсон жумҳурият миқёсидаги илмгоҳда ишлаш учун кетган эмиш, хўш, вилоятдан келган беморларнинг ҳоли нима кечади энди?

Сизга илтимос ва ҳурмат билан:

Зайнутдин хожи
ФАХРУТДИНОВ.

ТЎҚЧИЛИК БЎЛСИН ДЕБ...

● ХАЛҚ депутатлари Тошкент район Совети аҳолининг қишдан толиқмай чиқиб олиши чораларини кўриб қўйди. Мавжуд 13400 хонадондаги шароит ўрганилди. Ночор яшаётган айрим оилалар эътиборга олинди.

Районда галла экилмайди. Аммо район ишбилармонлари бунинг йўлини топишди: айирбошлаш усули билан бир ярим минг тоннадан кўпроқ галла келтирилиб омборларга тўкилди. Ҳар бир хонадон 100 килограмдан бугдой олди. Қиш фаслида аҳолига сотиш учун ҳозирдаёқ 3 минг тоннадан ортиқ сабзавот жамғариб қўйилди.

Аҳолининг шахсий чорваси ҳам унутилмади. Районда яйлов, дағал хашак майдонлари кам, тайёрланадиган 18 минг тонна хашакнинг 6 минг тоннаси четдан келтирилади. Шунга қарамай, шахсий чорва учун икки минг тонна хашак тарқатилди. Қиш фаслида аҳолига яна бир қўлайлик яратилади. Келес шаҳри, Киров ҳамда Гулистон қишлоқларида аҳоли ўз галласини тортиб олиши учун тегирмонлар ишга тушади.

(ЎзТАГ).



● ОЛИМАЛИҚ гилам фабрикасида ўз касбини пухта эгаллаган кўнгина ишчилар меҳнат қилишади. Қотирувчи Анорхон Меҳмонхонова ҳам ўз ишига меҳр қўйганлардан. Тошириқларини доим ортинг билан бажаради. Ушбу суратда А. Меҳмонхоновани иш устида кўриб турибсиз. Суратнам В. ТУРАЕВ.

«ОЛТИНХОН ТУРА ВАСИЯТИ» МАҚОЛАСИ ИЗИДАН



ОТАЖОН, МЕН ҚИЗИНГИЗМАН...

Рўзномамида эълон қилинган «Олтинхон тўра васияти» (1991 йил 15 ноябрь) мақола...

Ҳа, одамлар қатагон йилларида киндик қонлари томан қадрдон гўшаларини кўзларидан ёш билан тарқ этган...

Биз у кишини сўроқлаб бордик, Саидахон ая билан ўзоқ суҳбатлашдик. Олтинхон тўранинг болалик чоғидаёқ уламолар орасида катта шухрат қозонганини...

ранинг обрўи кундан-кунга ошиб борарди. Лекин янги ҳукуматга бунақа обрў, боши олтиндан бўлса-да, диндорлар керак эмасди. Агар уни ўз вақтида ҳорижга қочириб юборишмаганда...

Тошкентдаги ҳозирги Алишер Навоий ҳайкали ўрнида «Янги маҳалла» бор эди, — дея ҳикоя қилади Саидахон ая. — Бу ерга дастлаб катта тоғам Абдулазизхон кўчиб келди...

Саидахон ая, отангизнинг ҳорижга кетганини сезиларга таъсир қилмасиди? — Отамиз ҳақида гапиришга қўрқардик. Эсласам юрагим ёниб кетади...

римга кириб чиқарди. Кўкси-га бошимни қўйиб, тўйиб-тўйиб йиғлашни орзу қилардим. Узоқ Арабистон эртақларидагидек сирли бўлиб туюларди.

Саидахон аянинг айтишларича, Урта Осиё ва Қозоғистон диния бошқармасининг раиси Зиёвуддинхон Бобоҳонов ҳазратлари Олтинхон тўра билан Кўкалдош мадрасасида бирга ўқиган эканлар.

Отамнинг мактубларини йиғлаб-йиғлаб тинглардик, у киши билан дийдор кўришишни орзу қилардик. Худо ишини-гизни ўнгласа, ҳеч нарса эмас экан.

Мен ҳажда юрганамда отам вафот этдилар. Бир ҳафтадан сўнг бордим. Додлаб, айтиб-

нуроний, кўркем аёл Ойшахон биби «Келдингизми, қизим» деб маҳкам бағирларига босдилар, юз-кўзимдан ўпиб, кўришдилар. Отамнинг ўғиллари Анвархон, Умархон, Усмонхон, Носирхон, Собитхон, қизлари Оминахон, Маймунахон, Руқияхон, Сурайёхон, Лайлохон, Носирахонлар билан кўришдим.

Мен ҳажда юрганамда отам вафот этдилар. Бир ҳафтадан сўнг бордим. Додлаб, айтиб-



мишининг ота-онаси қизларига хўп сеп қилишибди-да», дедим. Ойшахон биби кулдилар: «Йўқ, қизим, бизда барча меъбел жижозларини куёв томон қилади.

— Хали сиз отангизнинг ўғли Умархоннинг учрашуви лаҳзаларини видеога олганини гапирган эдингиз. Уша кассеталарни олиб келганмисиз?

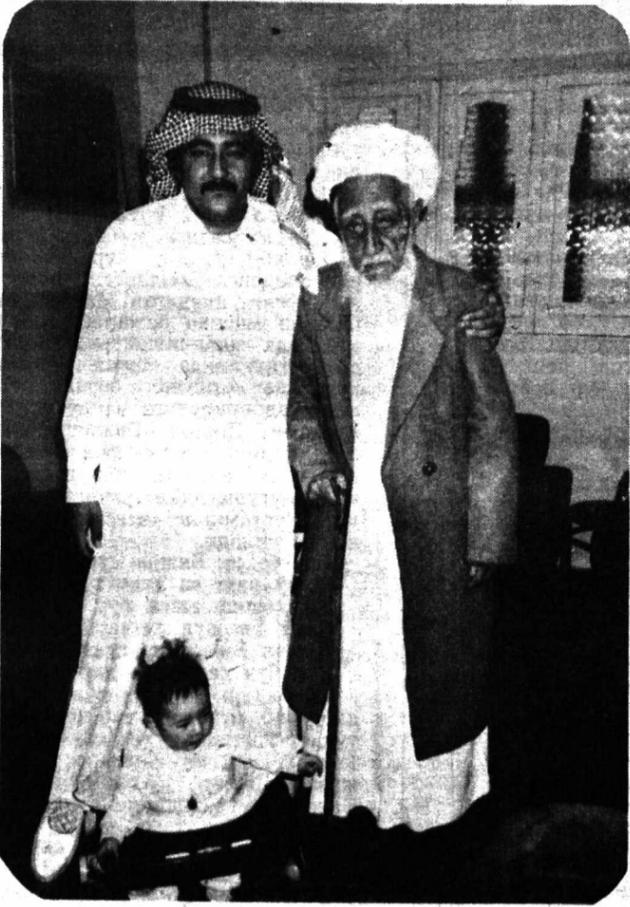
— Ҳа, Яна отамнинг ваъз ўқиган пайтларда лентга олинган кассета ҳам бор. Ўзбекистон телевидениесига айтсак, бирор кўрсатув қилишармикини?

Саидахон аянинг таклифларида жон бор. Ислоҳ мамлакатларида буюк донишманд сифатида тан олинган ҳамюртимиз Олтинхон тўранинг муборак сиймоларини ватандошларимизга кўрсатиш, у киши ҳақида махсус кўрсатув ташкил этиш зарур.

Ҳожи хола — Саидахон ая ҳозир кексайиб қолган, оёқлари бот-бот оғриб туради. У икки ўғил, икки қизни тарбиялаб ўстирди.

Бизнингча, Олтинхон тўранинг муборак номларини бутун Ўзбекистон, Туркистон бўйича абадийлаштириш керак. Токи келгуси авлод ўз халқи орасидан ана шундай уллуғ алломалар етишиб чиқганини билсин, фахрлансин, ўрнат олсин.

Эсон ҚОСИМОВ. ТАҲРИРИЯТДАН: Олтинхон тўра тўғрисида суҳбатимиз ҳали тамом бўлгани йўқ. Биз ана шу табаррук ватандошимизнинг қариндош-уруғлари, дўстларидан у киши ҳақида билганларини ёзиб, ўзларида маълумотлар ва ҳужжатлар, ноёб суратларни рўзномамизга юборишларини сўраймиз. СУРАТЛАРДА: Олтинхон тўранинг қизи Саидахон ая Муродова; Олтинхон тўра туркийча тавсиф билан Мадинада нашр эттирган «Кўрбон» муқоваси; Олтинхон тўра Саудия Арабистондаги фарзандлари билан.



рак, шу кишининг умр йўлдошлари ўтган йили ҳажда вафот этган эдилар. Яҳёхон қори аёллари қабрини зиярат қилгани бориб, Саудия Арабистондаги ватандошларимиз билан юз кўришган, уларнинг хонадонларида меҳмон бўлган эканлар. Шу йилнинг рўза ойида Раҳимахондан отамнинг олдидан одам келганини эшитдим. Меҳмон билан Яҳёхон қориникида кўришдим. У киши: «Синглим, отангиз кўп қариб, бетоб этибдилар, — деди. — Мен муфтий ҳазратларига айтдим, ёрдам берадилар». Орзқиб кутилган кун келди — ҳаж сафарига йўл олдик. Сафарда Алихон тўранинг куёви Асатуллахон менга кўп ёрдам берди. Отамнинг катта ўғиллари Мунаввархон Маккан Мукаррамада яшар экан. Туркистондан келганимни эшитиб, ниҳоятда хурсанд бўлдим. Мунаввархонникида меҳмон бўлдик. Эрталаб йўлга тушдик. Отамизнинг уч қаватли ҳашаматли уйлари дарвозаси олдида қариндош-уруғлар икки қатор бўлиб, бизни кутиб туришган экан. Угай-онам, етмиш ёшлардаги

айтиб йиғлаб кирдим. Ойшахон биби дедилар: «Қизим, бизда бундай йиғлаш айб саналади. Йиғламанг, отангизни қийнаб қўясиз». Арабистонда хотин-қизлар қабристон ичига кўришмас экан, дарвоза олдида фотиҳа ўқиб қайтдик. Яна у ерда биздагига ўхшаб, марҳумнинг «еттиси», «ийгирмаси», «қирқини» ўтказишмас, бунинг ўрнига бева-бечораларга ҳайр-садақа улашишар эканлар. — Саидахон ая, отангизнинг муборак дийдорини кўрибсиз, армонингиз ушалибди. Энди ҳориждаги ватандошларимиз урф-одатлари тўғрисида ҳам икки оғиз гапириб берсангиз? — Уша кунларга етиганимга шукур қиламан, ўғлим. Бўлмаса юрагимдаги зилдак армон билан ўтармидим... Ҳа, айтгандек, мен борган куним ўғил уйлантиришга тайёрланган, отамнинг бетоблиги сабаб тўйни тўхтатиб туришган экан. Келин тушадиган уйни кўриб, кўзларимга ишонмадим: ҳашаматли хонанинг бўйи баравар чўгдек гилам солинган, ярақлаган меъбеллар, диванлар, ичи тўла биллурий идишлар... «Келин бўл-

● Мерос ва қадриятларимиз қадрига етайлик!

ДУНЕ эпик шеърятининг гултожи бўлиши «Шоҳнома»да Фирдавсий бир-бирини мутлақо такрорламайдиган юзлаб образлар яратиб, улар орқали халқ қаҳрамонлигини, улуглиги, ватанпарварлик, халқлар дўстлиги, тинч-тотув яшаш ғояларини тарғиб этди: зулм-зўрлик, жаҳолатни лаънатлаб, адолат ва маърифатни олиқшлади. Асардаги Жамшид, Фаридун, Темирчи Кова, Золи Зар, Рустам, Суҳроб, Сиёвуш, Гурдарз, Гев, Исфандиёр, Баҳром Гур, Бижон Ҳожир, Рустами Яздигурд ва бошқа образлар барча замонлар китобхони меҳрини қозонган.

Фирдавсий «Шоҳнома»да ана шу ватанпарвар, фидойи эркак қаҳрамонлар билан бир вақтда халқ, Ватаннинг пушти паноҳи, садоқатли маъшуқа, тadbиркор шох аёллар образини ҳам яратган. Биз асарнинг дастлабки саҳифаларида-ноқ шoir аёлларнинг жамиятда тутган ўрнига алоҳида ҳурмат билан қараганлигини сезамиз. Жамшиднинг қизлари, Фаридуннинг онаси, Кованинг рафиқаси ва бошқалар сиймосида биз аёлларга хос ифбат-назоқатни, ақл-фаросатни кўрамиз. Улар керак бўлганда разолат ва жаҳолатни дадил лаънатлай оладилар. Рустами Достоннинг қизи, машҳур Баҳодир Гевнинг рафиқаси Бонугушасп майдонга чиқиши билан аёллар жасорати янада ёрқинроқ кўрина бошлади. Бу қиз ёшлигидан ғўзал ва паҳлавон бўлиб ўсади. Не-не баҳодирлар унинг ишқиде уртаниб, яккама-якка олишувда забун бўлади. Ҳатто Бонугушасп севгилис Гевни ҳам камандозликда енгиб, бандга олади. Фирдавсий бу қаҳрамоннинг кураш ва жасоратларини батафсил тасвирламаган. Аммо X—XII асрларда «Шоҳнома» таъсири ва анъанаси асосида яратилган достонлар орасида 2000 байтдан иборат «Бонугушаснома» достони ҳам мавжуд. Турт қисмдан иборат бўлган бу асарда ўзаро урушлар, феодал зодагонлар саройи ва хонадонидеги бемаъни уруш-талашлар қаттиқ қораланади. Бонугушасп пастнаш «ошиқ»ларини жангда қатл этади, душманга асир тушган халқ ва подшоҳни халос қилади, ўз дийрини душмандан ҳимоя қилади. Баҳман сон-савоқсиз лашкар билан Сеистонга ҳужум қилиб, халққа қирғин келтирганда ҳам Бонугушасп синглиси Зарбону билан жасорат кўрсатади. Бу икки аёлнинг жасоратига тан берган Баҳман улар бошчилигидаги кўп асирларни озод қилади.

Гурдофариднинг исми жисмига мос. У машҳур Жаҳон паҳлавон хонадониде дунёга келган. Жангу жадаллари машаққатли сафарларда отасининг ёнида бўлиб, жўшқин ҳаёт кўйида воёга етган, чиниқиб борган. Замину замонни ларзага солган ёш паҳлавон унинг ватани чегарасига ҳавф солмоқда. Халқ баҳодир Ҳожир биринчи жангдаёқ Суҳробга асир тушади. Бутун халқ кўрқувда. Энди майдонга тушишга ҳеч нимада юрак йўқ. Шу пайт эркакча мусаллаҳ турган Гурдофарид от суриб жангтоҳга киради ва ўзига ҳариф тилаб наъра тортади.

Чавандозу ботир эди бу аёл,
Урунда қилур жанг арслон нисол.
Ўз нисига мованд у Гурдофарид
Бутун қалъа қиларди ундай умид.
Ҳожир қисматиди газабда шу чоқ,
Сафсарга айланди доларанг яноқ.
У жангга кирмоқда ҳозир турдию,
Либосин эриакча ўзгартирдю,
Беркигди дубулға аро сочларин,
Қалам қошлар узра неча солди чин.
Шамолден саманга миниб олди «эр»,
Чикиб келди қалъа кичинди шу шер.
Яшин янглиг тушиб бу майдон аро,
Чениб наъра, бошлаб буюк можаро...
(«Шоҳнома» I-китоб).

Ҳайқирғин икки лашкарни титратиб Суҳроб пайдо бўлади. Эртадан нечгача икки паҳлавон ўттиз икки ҳарбий хунарни ишга солиб олишадилар. Охири

отларидан тушиб кураш оладилар. Бир неча майдон айлангач, Суҳроб рақибини даст кўтариб, ерга уради. Гурдофариднинг дубулғаси учиб, сочлари парижон бўлади. Ёш қизин кўриб ҳангу-манг бўлиб қолган Суҳроб: «Эй, нозанин қиз, сенинг ўрнинг жангтоҳда эмас, мен сизгари баҳодирларнинг пардан исматиде бўлиши керак», дейди. Танг аҳволда қолган Гурдофарид: «Дуруст, айтасан, соҳибжамол, паҳлавон. Лекин ҳозир кеч бўлди. Мен бориб ота-онамдан ижозат олиб, тонг саҳарлаб сенинг ҳузурингда бўлай», деб тажрибасиз Суҳробни алдаб кўтулиб кетади.

Суҳроб баҳодир қизнинг сўзига ишонди. Гурдофарид тўғри шаҳар қалъасига келади ва кечаси бутун халқ билан ер ости йўли орқали тоққа чиқиб кетади. Қизнинг ақл-фаросати, тadbиркорлиги билан халқ душманга тутқун бўлишдан қутулади. Суҳроб эрта тонгда майдонга чиқиб, Гурдофаридни кутади. Келавермагач, қалъага ҳужум қилади. Бум-бум шаҳар қалъасини ер билан яқсон қилган ёш баҳодир алданганини сезади.

«Беркигди дубулға аро сочларин...»

ТУРОН ҳокими Афросиёбнинг қизи арман халқини табиий офатдан, ёввойи тўнғизлар ҳужумидан озод қилган эронлик баҳодир Бижонни севади. Бу меҳнаткаш, покиза, софдил, инсонпарвар қиз ўзаро қонли урушларни лаънатлайди. Ўз мақсадига эришиш йўлида тинмай елиб-югуради, курашади. Севикли ёри зиндонга ташланган, отаси томонида кўчага қувилган Манижа кишиларнинг хизматини бажариб, бозор ва гузарларда тиланчилик қилиб кун кечиради, тутқунликда ётган Бижонга ҳам озиқ-овқат етказиб беради. Манижанинг тadbиркорлиги ва кўмаги туфайли Рустами Достон Бижонни зиндондан озод қилишга муваффақ бўлади. Мана шу воқеа тасвирида Фирдавсий Бижонни Бонугушаспдан туғилган Гевнинг ўғли, Рустамнинг невараси эканлигига ишора қилади.

Пас баҳри Бижон хурушид зор,
Фурӯ рехт аз дада хун бар кавор.
Ки хешин эмон буд аз дербос,
Зани Гев буд духтари сарфарос,
Ҳамон Бижон аз духтари нилтан,
Гўё буд сарафрос дар анжуман.
(Мазмуни: Шундан сўнг Бижон учун қайғуриб, қўздан атрофига қон ёшлари тўкди. Узининг кўна қариндоши бўлиб, Гевнинг хотини сарафрос қиз эди. Анжуманларнинг кўрки бўлиши ана шу Бижон шу баҳодирнинг қизидан туғилган эди).

«Шоҳнома» таркибига кирган кўпчилик достонларда тинч-тотув яшаш учун кураш, халқлар дўстлиги ғояси чуқур ифодаланган. Фирдавсийнинг аёл қаҳрамонларини сиймосида ҳам ана шу юксак ғоя анча пухта мужассамлашган. Биз бу фаввалларни, хусусан, Золи Зарнинг севгилис, Рудоба, Хусрав Парвиизнинг садоқатли ёри Ширин, шаҳаншоҳ Хумой, Катаюн, Судоба, Жарира, Гулшаҳр, Исқандарнинг онаси Бону образларида яққол сезамиз.

Исконкор лашкарбоши Баҳром Чубинанинг синглиси Гурдия ақл-фаросат ва жасоратда тенгсиз. Ғаламис сипоҳсолорлар Баҳром Чубинани шоҳлик даъ-

во этишга ундайдилар: Гурдия эса акасини бу фикрдан қайтаришга интилади; Чинлик паҳлавон Тувургни бир тир билан ҳалок этади.

Чунончи, Қобул шоҳнинг қизи Рудоба жаҳон паҳлавон Золи Зарни ов қилиб юрган пайтида бир кўришдаёқ севиб қолади ва ўз ҳиссиётидан ота-онасини хабардор қилади. Лекин шох уни қаттиқ жеркиб ташлайди, ақлсизлик, енгилтанликда айблайди. Бунинг устига Золи Зар жаҳон паҳлавон Сомнинг ўғли, Рудоба эса Эроу Туронни зулми хароб қилган, икки елкасидан ўсиб чиққан илонни халқ мияси билан боққан, одамхўр Заҳокнинг авлодидан. Сом ва Зоҳок уруғи азалий душман. Бу никоҳга шох Мангъаҳр ҳам, Сом ҳам қарши. Ушбу севги можароси узоқ давом этади. Йигитни ҳам, Рудобани ҳам кўп қийноққа оладилар, турли-туман синовлардан ўтказадилар. Қиз барча синов, таъна-маломатларни матонат билан енгади, севгилисига эришиш йўлида курашади. Шoir Рудобанинг ифбат-назоқати, ақл-заковатини алоҳида жўшқинлик билан мукаммал тасвирлайди. Севишганлар барча имтиҳонларга ақл-фаросат ва жасорат билан бардош беришади. Севгига садоқат, матонат бу йўлдаги барча тўсиқ ва қийинчиликларни бартараф этишга ёрдам беради. Самимий севги, вафо, покиза инсоний туйғулар фитна-иғво, ярамас удум ва одатларни, аждодлар ўртасидаги кўна адоватларни енгади. Севишганлар мурад-мақсадларига эришадилар. Рудобадан халқнинг пушту паноҳи бўлган Рустами Достон туғилади.

«Рустам ва Суҳроб» ҳамда «Сиёвуш» достонларидаги Таҳмина ва Фарангис ҳам садоқат, олижаноблик тимсоли. Эрининг ноҳақ қатл этилганини кўрган Фарангис ўғлини қотиллар қўлига топширмаклик йўлини қидиради: донишманд вабир, бош қўмондон Пирон маслаҳати, кўмаги ва ўзининг зийрак, тadbиркорлиги туфайли гўдак Кайхусравни ўлимдан асраб қолади. Бу йўлда жасорат ҳамда матонат намунасини кўрсатади.

Ширин ўз ҳусну малоҳати билангина эмас, балки ақл-фаросати, тadbиркорлиги билан ҳам Хусрав Парвиизни ўзига ром этган. Баҳромни Чубина исён кўтариб тахтни эгаллагач, Хусрав қочиб кетганида ҳам Ширин ўзини йўқотиб қўймайди. Тезроқ севгилиснинг яна висолга эришиш, мамлакатда адолатни қайта тиклаш тартибу интизом ўрнатиш пайдан бўлади ва чора-tadbирлар кўради. Хусрав Парвииз Шириннинг донишмандлиги туфайлигина яна ҳокимиятга эришади. Энди у давлат ишларини Шириннинг маслаҳати ва кўмаги билан бошқаради. Ширин Хусрав учун садоқатли эригина эмас, балки маслаҳатчи, яқин кўмакдош ҳамдир.

Машҳур француз шарқшуноси Жьют Мол «Шоҳнома»нинг французча насрий таржимасига ётган сўзбошида: «Фирдавсий «Шоҳнома»да аёллар образини яратишга алоҳида эътибор бермай, уларни йўл-йўлакай тасвирлаган» деган фикрни айтган. Асардаги Манижа, Гурдофарид, Рудоба образлари бу мулоҳазани рад этади.

«Шоҳнома»даги деярли барча хотин-қизлар образи ғоятда нафис ва баркамол тарзда яратилган. Бу образлар жасорат ва матонатда, ақл-заковат муҳаббат ва садоқатда ҳаминша ҳам иборат намунаси бўла оладилар. Зероки, улар ҳаёт ва курашнинг барча машаққатларини эриаклар билан баробар тортадилар, турмуш зиддиятларини, қийинчиликларини сабот-бардош билан, келажакка ишонч руҳи билан енгиб, мақсад йўлида олға қараб интиладилар.

Ҳамиджон ҲОМИДОВ,
филология факультети номзоди доцент.



УЙ ҲИЗМАНТИ
БЕШИК! Қачон яратган эман!
ти олийдир. Бешик! Отамизин,
мизин, мамки етти, балки отам
ратиб, оёқда туртиган. Фалак
биз — XX асрнинг иккинчи жаҳ
полонда бини бўлиб қолган ав
кифти танкан табарруқ бешик
тавоф этиш ўрнига хонадоним
дик. Аждодлар руҳи-покини
лодден болта естига олди...
Мен Бешикни Ҳақиқатга ўлма
Гўдаклар туғиларди, бешик
тарк этмайди. Жамони одамиз
«УЙНИЗДАН АСЛО БЕШИК

Қуръоннинг Анъом сура-
си 141-оятда: «Аллоҳ шун-
дай зотки, у (сўритокларга)
кўтаришувчи (узум тоқлари)
ва кўтарилмайдиган (хурмо,
анжир каби теглага ўсадиган
дарактлар) болларини, хур-
мозорларини ва меваларни
(ранги, таъми, ҳажми) хил-
ма-хил бўлган экинзорларни,
(барглари) бир-бирига ўх-
шаган (мевалари) эса ўхша-
маган зайтун ва анорларни
яратди. Меваси пинҳанда
улардан енглар, мевалар
(ҳосилини) йиққан кунда
унинг ушрини (яъни, ўндан
бирини камбағал — мискин-
ларга) беринглар ва исроф
қилмаглар! Аллоҳ албатта,
исроф қилувчиларни ёқтир-
майди», дейилган. Шу сура-
нинг 142 — 144-оятларида
эса: «Ҳайвонлардан юк та-
шувчиларни (яъни, туя,
хахир, ашак йибиларни) ва
сўйиш учун ётқизиладиган-
ларини (мол, қўй каби) ярат-
дик. Аллоҳ сизларга ризқ
қилиб берган нарсалардан
енглар ва шайтоннинг изи-
дан эргашманглар! Шубҳа-
сиз, у шайтон сизларга оқи-
ойдин душмандир. (Аллоҳ
сизларга ейиш ҳалол қилин-
ган) саккиз хил жуфт (ҳай-
вонларни) яратди: қўйдан
иккитани (қўчқор ва совлиқ),
ёчқидан иккита (така ва ур-
ғочи), туядан иккитани ва
қора молдан иккитани (ярат-
ди), дейилади. Шу суранинг
145-оятда ўзи ўлган нарсани,
қайвоннинг сўйишида
тўқилган қонини, тўнғиз гўшти-
ни ва сўйишда Аллоҳ номи
айтилмай, бошқа нарсаларга
(Бут — Санам каби) атаб
сўйилган ҳайвонлар гўштини
ейиш ҳаром қилинган. Агар
очликдан ўлиш даражасига
келган бўлса, у нарсалардан
еса, гуноҳкор бўлмайди.
Есин сураси 33—35-оят-
ларида айтади: «Улик
(яъни, қуруқ) ерни (ёмғир
билан) тирилтириб ва ундан
улар (аввал ўтган қавмлар)
ейдиган донлар ўстиргани-
миз улар учун бир белгидир.

ЕДИНГИЗДА ВУЛСИН!

«МИНГ БИР ҲАДИС»ДАН

- Яримта хурмони садақ қилиб бўлса ҳам, у бўл-
маса одамларга ширинсуғаллик, хушмуомалалик қилиши
йўли билан бўлса ҳам отанин дўзахдан сақлангилар!
- Илму ҳунарни Хитойдан бўлса ҳам бориб ўрганин-
лар.
- Маълум (зули кўрган киши)нинг дуон бади (қар-
ғини)дан кўрдинглар, чунки унинг дуоси ижобатдир (на-
булдир).

- Хотин кишига энг ҳаққи кўп киши эридир, эриак
кишига нисбатан энг ҳаққис онасидир.
- Ораларингизда салом беришни кенг тарқатинглар,
бир-бирларингизга муҳаббатларингизни анида бўлади.
- Садақнинг афвали мусулмон киши или ўрганиб,
сўнгра бошқа биродарига ўргатишидир.
- Энг ёмон омақ бойларга едирлиб, бечораларга бе-
рилмаган тўй эифатидир.
- Эриак қийинини қийган хотинга ва хотин қийинини
қийган эриакка Аллоҳнинг лаънати бўлсин.
- Зино фақирлик келтиради.
- Ўзинг ҳам, моднинг ҳам аслида отангиндир!



• Акс садо • «БИЗ КИМДАН УМИД ҚИЛАМИЗ?»

«Тошкент ҳақиқати»нинг шу йил 24 октябрь соннда эълон қилинган «Биз кимдан умид қиламиз?» мақола-си юзасидан ўз фикрларимни билдирсам.

Бизнинг айрим ўзбек қизларимиз ялтироқ кийиму турли ҳиссиз тақинчоқлар, масхарабозга ўхшаб қолгунча бўйишларини замонавийлик деб тушунадилар. Ваҳоланки, инсоннинг ички дунёси гўзал бўлиши керак. Қизлар одоби, ҳаёси билан ажралиб турмоқлари даркор. Бахтни ҳашаматли уйлар, зебу-зийнатлар, енгил машинада деб билувчилар ҳам йўқ эмас Ёшларимиз орасида. Истагим рўзнома саҳифасида одоб-ахлоқ, миллий қадриятлар мавзусида, ўтмишдаги ибратли кишилар ҳақидаги мақолалар янада кўпаяверсин. Бундай мақолаларни ўзига бини қўйганлар бугун ўқимас, аммо бир кун барибир ўқийдилар. Чунки давр шунини тақозо этмоқда.

Н. АБДУЛЛАЕВА.

ХУРОСОН СУЛТОНИ—ШОИР

ҲАЗРАТ Алишер Навоийнинг яқин дўсти, темирйўзда Султон Хусайн Бойқаро даврида, айниқса, салтанат пойтахти Хиротда илм, маданият, санъат, адабиёт жуда ривож топган.

«Султон Хусайн Мирзонинг замони ажаб замона эрди, ақли фазл ва беназир элди Хуросон, батахсис (айниқса) Хирот шаҳри мамлу (туғал) эди...» — деб ёзганди Заҳриддин Муҳаммад Бобур.

Алишер Навоий ўзининг «Мажолис-ун-нафоис»ида Хусайн Бойқарога таъриф бериб ёзади:

«...фасоҳат илмининг нукта бирла сеҳрсози ва балогат жақонининг диққат биле мўъжаза пардози султон ус-салотини (салтанат султони) Абулғози Султон Хусайн Баҳодирхон...».

Дарҳақиқат, Султон Хусайн Бойқаро (1438—1506 й.) кенг маънода маърифатпарвар ҳукмдор бўлиш билан бирга нозиктаб шоир ҳам эди. Хусайний тахаллуси билан ажойиб ғазаллар битган. Афсуски, яқин-яқин кунларгача бу ҳақда баралла айта олмадик, аждодимиз ижодини, у орқали ўтмишимизнинг ёрқин бир қиррасини кўз-кўз қилолмадик. Умуман Темирйўздаларнинг кўпчилиги: Мирзо Улуғбек, унинг ўғли Абдулатиф, Хусайн Бойқаронинг ўғли Бадиуззамон, Султон Аҳмад, Бойсунгур Мирзо, Халил Султон ва бошқалар ҳам шеър ёзганликлари ҳақида манбалар мавжуд. Масалан, «Мажолис-ун-нафоис» асарида ҳам

бу далиллар қайд этилган. Аммо бугунги кунда эгилган ҳақиқатлар қад тикламоқда. Шу боисдан ҳам шу йил, хасос олимимиз Суйима Ғаниева Султон Хусайн Мирзо—Хусайний ғазалларидан бир қанчасини китобча қилиб эълон қилинишига эришди. Уйлаймизки, бу хайрли иш ҳали давом эттирилади.

Адабиётнинг бир муҳлиси, классик шеърятнинг шайдоси сифатида Султон Хусайн Мирзонинг «Ох, агар кўрсам яна деб бошланувчи «Мен» ре-дифли ғазалига муҳаммас боғладим. Ушбу муҳаммас улуг аждодимизнинг пок хотирасига бўлган чуқур ҳурмати-нинг кичик бир ҳосиласидир.

Дилмурод САИДОВ.

ХУСАЙНИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Бир кўриб тарк айладим, ваҳ, ақлу ҳуш шонимни мен, Боғладим ул зулфига кўнгли паршонимни мен, Йўл қарармен бир кўрай деб ақлим олгонимни мен, Ох, агар кўрсам яна ул моҳи тобонимни мен, Бергамен шуқронан васли учун жонимни мен.

Васли боғин истаюб кездим фироқи чўлида, Бўлди торож хонумоним лашкари дард қўлида. Хонумон не, чашми кофур ул саниминг ўлида — Эй, мусулмонлар, қўюлган, сарф қилдим йўлида Зулфини зунжор боғлаб, дину имонимни мен.

Ишиқдин йўқ бир даме роҳат, фиғоним бевад, Эл-улус топди хабар, лек унга етмабдур, ғалат, Зарра парво айламайдур ҳусни хўб ул феъли бад, Эшиқингда нечалар кўп йиғламоқдин оқибат Ошиқоро айладим бу сирри пинҳонимни мен.

Лутфин истаб боргамен ҳаргиз жафосини кўргамен, Сидрим оқусин маломат тошидан бшургамен, Тобакай, десам, кўйингда менки мундоғ юргамен, Дедим: охир бор муродим, мен сени ўлтургамен, Гар сенинг ройинг будур, қилдим бхқя қонимни мен.

Мотам эт, эй Дилмурод, тарк этди жонининг сенинг, Ер инсолин қилма орзу битди имонинг сенинг, Етди-ку бешингга шул жонона — армонинг сенинг, Неча дурсеним, Хусайний, қолмади жонинг сенинг, Эй насиқатгў, нетай бу ёрси жонимни мен.

нинг Анъом суратида: «Аллоҳ шун-и, у (сўритокларга) ичмайдиган (хурмо, иби тепага ўсадган р) боғларини, хурини ва меваларни (ғами, ҳажми) хил-ўлган экинзорларни, и) бир-бирига ўх-мевалари эса ўхшайтув ва анорларни Меваси пишганда енглар, мевалар и) йиққан кунда шрини (яъни, ўндан амбағал — мискин-еринглар ва исроф нар) Аллоҳ албатта, илувчиларни ёқтир-дейилган. Шу сурат-2 — 144-оятларида йвонлардан юк тар-ни, туй, шак қибиларни) ва чун ёқтириладиган-мол, қўй каби) ярат-лоқ сизларга ризқ берган нарсалардан а шайтоннинг изи-шманглар! Шубҳа-йтон сизларга очик-шмандир. (Аллоҳ) ейиш ҳалол қилин-киз хил жуфт (ҳай-и) яратди: қўйдан (қўчқор ва совлиқ), икитта (така ва ур-ўядан икиттани ва дан икиттани (ярат-лади. Шу суранинг да ўзи ўлган нарсавоннинг сўйишида қонини, тўнғиз гўш-ўйишда Аллоҳ номи (, бошқа нарсалар — Санам каби) атаб ҳайвонлар гўштини ром қилинган. Агар ўлиш даражасига ўлса, у нарсалардан эҳдор бўлмайди. сураси 33—35-оят-айтилди: «Ўлик ирилтириб ва ундан вал ўтган қавмлар) доғлар ўстиргани-учун бир белгидир.

Ва биз ер юзида хурмо ва узум боғларини барпо қилдик ва унда булоқларни чиқариб қўйдик, улар бу боғларнинг меваларидан есинлар. Наҳотки, улар (шундай неъматларга) шуқур қилмасалар. Нозим сурасининг 30—33-оятларида «Аллоҳ (осмонни яратгандан) кейин ерни (унда яшайдиганлар учун) текис қилиб ёзиб қўйди. Ундан сувини ва яйловини чиқарди. (Усимликларни ўстирди),

лардан ҳам сизлар учун ибрат бор. Уларнинг қоринларида тезак билан қон ўрта-сидан (айрилиб чиққан), ичувчилар учун покиза таъ-мик нарса-сутни сизларга ичирамиз», — дейилган. Шу суранинг 10—11-оят-ларида шундай дейлади: «У осмондан ёмғирни ёғди-риб берди: уни ичасизлар ва ундан ўсган дарахтлар (ва ўсимликлар билан) чорваларингизни боқасизлар. У (ёмғир суви) билан сизларга

(кавакларига) ва (кишилар сен учун) ясалган жойларга уя қўйгин. Кейин ҳамма мевалардан (яъни, турли гуллардан) егин ва Парвардигоринг йўлида итоат билан юргин». Уларнинг қориндан шифо бўладиган турли рангли (оқ, сариқ) ичимлик чиқади. Албатта, бунда фикр қилувчи кишилар учун (ибратли) далиллар бор». Асал ҳақида Муҳаммад алайҳиссаломдан шундай ҳадис келтирилган: Бир киши Расулу-

сон кундалик ҳаёти, тирикчилиги, фаровонлиги ва саломатлиги учун қанчалик зарурлиги ва фойдаси ҳақида зикр қилинган. Бу неъматлардан фойдаланиш учун инсон Аллоҳга шуқур қилиб, саъий-ҳаракат ва ҳалол меҳнат қилиши кераклиги қайд этилган. Экин ва қўчат экиннинг фазилатлари ҳақида Пайғамбар алайҳиссалом ҳадисларидан: «Агар бир мусулмон қўчат

хоҳлайман» — дебди. Пайғамбар: «Энавер» — деб, экинни ўстириш, етилтириш ва йиғиб олиш масаласида уларни огоҳлантирибди. Шунда саҳроий араб: «Аллоҳ номи билан қасам ичман, бу ишни фақат қурайишлар, ансорлар (пайғамбар сафдошлари) урдалай олади, чунки улар деҳқончилик соҳиблари, биз эса деҳқончиликни билмай-миз», — деди. Пайғамбар алайҳиссалом кулиб қўйибдилар. Пайғамбардан келтирилган бир ҳадисда ривоят қилинишича, Расулulloҳ янги пишган хурмодан олиб келинса: «Эй, Аллоҳ, Мадина аҳолисига ва уларнинг ризқи рўзига баракот бер ва уларнинг катта кичик ўлчовларига кўп-кўп барака бергин», — деб атрофларидаги болалардан кичик-роқларига шу хурмодан берар эдилар («ал-Адаб ал-Муфрад», 362-ҳадис). Пайғамбар айтган эканлар: «Қайси бир хонадонда бир бош қўй бўлса, бир барака, икки бош бўлса — икки барака ва уч бош қўй бўлса кўп баракотлар ҳосил бўлади». (573-ҳадис). Пайғамбар алайҳиссалом ҳадисларининг яна бир қанча уринларида деҳқончилик халқ тирикчилиги, ҳаёти учун қанчалик қимматга эга эканлиги ҳақида айтиб ўтилган. Ерни ижарага қўйиш, унда адолатли бўлиш, ижарачи деҳқонлар ҳақида ҳиёнат қилмаслик, инсоф ва диннат билан иш тутиш, ердан олинган ҳосилларнинг ундан бир қисмини бева-бечоралар, камбағал-қаш-шоқларга бериш ҳақида ҳам таъкидлаб, уқтириб кетилган. Исмаилюла АБДУЛЛАЕВ, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, филология фанлари доктори, профессор.

• Билиб қўйган яхши! • ТАБИАТ БЕРГАН НЕЪМАТЛАР ҲАҚИДА

сизга ва чорваларингизга фойда етказмоқ учун тоғларни маҳкам ўрнаштирди», — дейилган. Ар-Раҳмон сурасининг 10-12-оятларида: «Ва у (Аллоҳ) ерни халқ учун тўшадди. Унда мевалар ва гилфилар хурмолар, бошоқли галла ўсимликлари ва хушбўй райхонлар (ўстирди)» — дейилган. «Нима экватганингизни кўрдингизларми? Уни сиз ундирасизми ёки биз ундириб чиқарамизми» — Воқеа сураси 63—64-оятлари.

Наҳл сурасининг 5—6-оятларида: «Ва Аллоҳ сизлар учун чорва ҳайвонларини яратди; уларнинг (териси ва юнги билан) исинасиз, улардан (турли ишларда) фойдаланасиз ва уларнинг (гўш-ларини) ейсиз. Уларни кечки пайт ҳайдаб келганда ва яйловга ҳайдаб чиққанингизда, сизлар учун бир гўзаллик пайдо бўлади», — дейилган. Шу суранинг 66-оятда: «Албатта тўрт оёқли ҳайвон-

лоҳ олдиларига келиб «Е Расулulloҳ! Менинг бир биродарим ич огригидан ниҳоятда тоқатсизланиб нола қилмоқда, унга нима даво бўлар экан?» — деб сўрабди. Расулulloҳ: «Асал шарбатини ичир!» — деб шар-рибдилар. У киши кетибди ва иккинчи марта келиб: «Е Расулulloҳ, сенинг маслаҳатинг билан биродарим-а асал ичирдим, лекин ҳеч фойдаси бўлмади», — дебди. Пайғамбар алайҳиссалом яна: «Асал шарбати ичир», дебдилар. У киши учинчи марта келиб: «Фойдаси бўлмади», — деган экан, Расулulloҳ: «Аллоҳ ростгўйдир, биродаринг қорни ёлгончидир, боргин, яна асал едир» — дебдилар. Учунчи марта асал еганда, у киши тамом тузалиб кетган экан. Қуръоннинг яна бир қанча оятларида ер, ундаги дарахт ва экинлар, гуёҳлар ва ҳайвонлар дунёсининг ҳамда ер ости бойлиқларининг ин-

экса ёки экин экиб, деҳқончилик қилса ва ундан қушлар, инсон ва турли ҳайвонлар еса, бу унинг учун энг яхши садақа бўлади». «Ҳеч кимга тегишли бўлмаган бир ерни ким обод қилса, ўшаники бўлади». «Кимнинг ери бўлса, унга экин экин ёки уни ўз биродарига ҳадя қилсин, агар бундан бош тортса, ундайларнинг ери тортиб олинсин!» «Ким қуриб-қақшаб (ўлиб) ётган ерни тирилтириб, обод қилса, ер ўшаники бўлади. Бир кун пайғамбар алайҳиссалом суҳбатлашиб ўтирган эканлар, олдиларида битта саҳролик ва хизматқори борган киши ўз ҳосилдан деҳқончилик қилиб, экин экинга руҳсат сўраб турган экан: Пайғамбар ундан: «Нима хоҳиш қилганингни урдалайсани?» — деб сўрабдилар. «Балли, лекин мен деҳқончилик қилишни



КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

Душанба, 2

● УЗТВ I

- 18.00 Янгилликлар.
- 18.10 «Қимматбахо соғам», «Қора кўн». Мультфильмлар.
- 18.30 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
- 19.00 «Тадбиркорлар».
- 19.30 «Ахборот» (рус тилида).
- 19.50 «Дўст билан обод уйинг».
- 20.20 «Меҳринг туфайли». Муталлибон Зухриддинов ижросида диалого кўшиқлар.
- 21.00 «Ахборот».
- 21.25 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Гаҳдар Матқубова концерти.
- 22.35 Ойнак жаҳонда биринчи марта. «Тонг олдидан». Бадий фильм («Мосфильм»). 1-серия.
- 23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

Сешанба, 3

● УЗТВ I

- 8.00 «Ахборот».
- 8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
- 8.35 С. Раҳимов хотира соҳрини учун грек-Рим кураши бўйича Бутуниттифок турнири.
- 9.20 «Ешлик» студияси кўрсатади. «Тележаридан».
- 9.50 Такрорий фильмлар экрани. «Тонг олдидан». Бадий фильм. 1-серия.
- 18.00 Янгилликлар.
- 18.10 «Эзодалик кўни». Мультфильм.
- 18.20 «Меҳр ва муруват».
- 18.55 «Дирижёр ҳикоя қилади».
- 19.30 «Ахборот» (рус тилида).
- 19.50 «Нисон ва қону» почтасидан.
- 20.20 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Аҳмаджон Шукuroв куйлайди.
- 21.00 «Ахборот».
- 21.25 «Спортлото».
- 21.30 «Мерос». Юсуф Сарбмиш.

Чоршанба, 4

● УЗТВ I

- 8.00 «Ахборот».
- 8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
- 8.35 С. Раҳимов хотира соҳрини учун грек-Рим кураши бўйича Бутуниттифок турнири.
- 9.20 «Ешлик» студияси саволларингизга жавоб беради.
- 10.05 Такрорий фильмлар экрани. «Тонг олдидан». Бадий фильм. 2-серия.
- 18.00 Янгилликлар.
- 18.10 «Мюнхазеннинг саргузаштлари». Мультфильм.
- 18.30 Болалар учун. «Кичкинтой» устaxonаси.
- 18.55 «Жамoат ташкилотларида».
- 19.30 «Ахборот» (рус тилида).
- 19.45 «Ешлик оқшоми».
- 20.30 Ўзбек куйларидан концерт.
- 21.00 «Ахборот».
- 21.25 «Қамолот сари». Ш. Фозилмонова, У. Алиев.
- 22.05 «Шаҳарликлар». Бадий фильм (М. Горький номи киностудия).
- 23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

Пайшанба, 5

● УЗТВ I

- 8.00 «Ахборот».
- 8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
- 8.35 «Ешлик» студияси кўрсатади. «Дўстлик ришталари».

● УЗТВ II

- «ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
- 18.30 «Ассалому алайкум» (такрор).
 - 19.30 Тижорат хабарлари. «Омад» программасига илова.
 - 20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
 - 20.10 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...
 - 20.25 Эстрада концерти.
 - 20.50 «Утмишсиз келажак йўли».
 - 21.30 Москва. Информацион программа.
 - 22.05 «Тошкент ноҳияси: бугун ва эртага».
 - 22.45 «Лаҳза». Хабарлар.
 - 22.55 «Жўра Сарқор». Бадий фильм («Тожикифильм»).

● МТ

- «Орбита IV»
- 7.00 «Тонг».
 - 9.35 «Баҳо келтирмади». ССР Иттифоқи Давлат академия Маллий театри фильм-спектаклининг премьераси.

- 23.00 «Тонг олдидан». Бадий фильм. 2-серия.
- 24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УЗТВ II

- Уқув кўрсатувлари
- 10.30 Физика. Спектрал асбоблар. Нурланмиш ва ютилиш спектрлари.
 - 11.00 «Овоз». Телефильм.
 - 11.30 Жўрофия. Шарқий Европа текислиги.
- «ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
- 18.30 «Куз кундалиги».
 - 19.30 «Оқ йўли».
 - 20.00 «Пульс». Хабарлар.
 - 20.10 «Дўстлик меридани».
 - 20.40 «Огоҳ бўлинг: СПИД».
 - 21.30 Москва. Информацион программа.
 - 22.05 «Киноингоҳ».
 - 23.55 «Пульс». Хабарлар.

● МТ

- «Орбита IV»
- 7.00 «Тонг».
 - Финляндия телевидениеси таништиради:
 - 9.35 «Ойна бўйича дизайнер». Хужжатли фильм.
 - 10.00 «Анна Линса». Бадий фильм.

● УЗТВ II

- Уқув кўрсатувлари
- 10.30 Биология. Ерда ҳаётнинг ривожланиш тарихи.
 - 11.00 «Едингиздами, маэстро!». Телефильм.
 - 11.30 Ким? Олтигўртнинг физик хоссалари.
- «ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
- 18.30 «Уолт Дисней таништирадими...». Мультфильмлар тўплами.
 - 19.20 «Спринт».
 - 19.35 Мусаввир Б. Жалолов.
 - 20.00 «Канадалик киши». Бадий фильм.
 - 21.30 Москва. Информацион программа.
 - 22.05 «02» тўлиқинида».
 - 22.20 «Театр учрашувлари».

● МТ

- «Орбита IV»
- 7.00 «Тонг».
 - Финляндия телевидениеси таништиради:
 - 9.35 «Урмон ҳайкалтарошлари». Хужжатли фильм.
 - 10.05 «Паром». Телевизион бадий фильм.
 - 11.05 «Изча циркда». Мультфильм.

- 9.05 Такрорий фильмлар экрани. «Шаҳарликлар». Бадий фильм.

- 18.00 Янгилликлар.
- 18.10 «Турган кун». Мультфильм.

- 11.50 Футбол шарҳи.
- 12.25 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Томдаги тошиқлар нега керак».
- 12.30 ТСН.
- 12.50 «Марафон-15».
- 13.50 «Телемикст».
- 14.35 «Ен дафтар».
- 14.40 «Бу сизга керакли!».
- 14.50 «Биржа учувчиси».
- 15.00 «Бу бўлган, бўлганди...».
- 15.30 ТСН.
- 15.50 «Мен 54 ёшга тўлганимда». Телевизион бадий фильм («Союзтелефильм»).
- 17.15 Болалар соати (немис тили дарси билан).
- 18.15 «Бозор қонунарига биноан».
- 18.45 Футбол шарҳи.
- 19.15 «Баҳо келтирмади». Фильм-спектакль премьераси.
- 21.30 Информацион программа.
- 22.05 «Муаллифлар ойнакжаҳон».
- 00.05 Теннис. Дэвис кубоги. Финал. Франция—АҚШ терма командалари.

- 11.30 Болалар соати (немис тили дарси билан).
- 12.30 ТСН.
- 12.45 «Алла». Телефильм премьераси (Бишкек).

- 14.10 «Телемикст».
- 14.55 «Ен дафтар».
- 15.00 «Иқтисодий агентлик».
- 15.30 ТСН.
- 15.45 Ольга Иванова сабоқлари.
- 16.00 «Дон Кихот ва Санчо»нинг тиркичилиги». Кўп серияли телевизион бадий фильм. 1-фильм. 1-серия.
- 17.05 «Болалар мусиқий клуби».
- 18.05 Мультфильм.
- 18.15 «Изиқувчилар олами».
- 18.30 «Нуқтан назар». Конверсия муаммолари.
- 19.00 ТСН.
- 19.15 «Ялта-91».

- Финляндия телевидениеси таништиради:
- 19.30 «Ойна бўйича дизайнер». Хужжатли фильм.
- 19.55 «Анна Линса». Бадий фильм.
- 21.30 Информацион программа.

- 11.30 «Болалар мусиқий клуби».
- 12.30 ТСН.
- 12.45 Молдова «Флуераш» халқ куйлари оркестрининг концерти.

- 14.25 Биржа янгилликлари.
- 14.40 «Ен дафтар».
- 14.45 «Шерик».
- 15.15 «Савдо растаси». Тижорат хабарлари.
- 15.30 ТСН.
- 15.45 Камер куйларидан концерт.
- 16.15 «Дон Кихот ва Санчо»нинг тиркичилиги». Кўп серияли телевизион бадий фильм. 1-фильм. 2-серия.
- 17.25 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
- 18.25 «Изиқувчилар олами».
- 18.40 Саратовда бўлиб ўтган XIV Бутуниттифок телефильмлар фестивалининг совриндор фильмлари. «Пластилин» («Союзтелефильм»).
- 19.00 ТСН.
- 19.15 «Келажак ҳақида хотиралар».

- Финляндия телевидениеси таништиради:
- 20.00 «Урмон ҳайкалтарошлари».

- 18.25 «Чорвадор».
- 18.55 «Алифбо сабоқлари». II босқич.
- 19.30 «Ахборот» (рус тилида).
- 19.50 «Она». «Ўзбектелефильм» премьераси.
- 20.10 «Давр ва сибсат». Жум

- 00.45 «Жовҳар» вокал гуруҳи ижро этади (Грозний шаҳри).
- 01.00 ТСН (сурдо таржимаси билан).
- 01.15 «ВИД»: «Мусиқа СПИДга қарши».
- 02.45 Бал рақслари. «1991 йил жаҳон супер-кубоги».

● МТ

- «Дубль IV»
- 8.00 «Ишбилармон кишилар даври».
 - 9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
 - 9.15 Италия тили.
 - 9.45 «Бағишлов». Телефильм.
 - 10.00 «Сибирь» рус халқ чолғулари оркестри ижро этади (Барнаул).
 - 10.45 «Яна бир табассум». Фильм-концерт.
 - 11.15 Мультфильмлар.
 - 11.40 «Олий мартабаларда тасдиқланган». Россия байроғи.
 - 12.00 Хужжатли фильм
 - 12.10 «Россия меценатлари». Бахрушилар.

- 22.05 «Махфий уруш». Хужжатли фильм премьераси. 1-фильм — «Арафада» («Риски» киноиндустудияси, СССР Давлат киноси).
- 23.10 «Космосдаги учрашувлар. Эстрада программаси.
- 00.45 Халқ куйлари.
- 01.00 ТСН (сурдо таржимаси билан).
- 01.15 П. И. Чайковский. «Манфред». Москва Давлат симфоник оркестри ижро этади.

- 9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
- 9.20 Француз тили. 1-йил шуғулланганлар учун.
- 9.50 Француз тили. 2-йил шуғулланганлар учун.
- 10.20 Мультфильмлар.
- 11.00 «Шафат киягиняси». Хужжатли фильм.
- 11.20 «Рус маданияти ҳақида сўхбатлар».
- 12.00 «Бешикчи гилдирак». Бадий-публицистик кўрсатув (такрор).
- 14.00 «Финишдан сўнг». Телефильм премьераси («Таллинфильм»).

● МТ

- «Дубль IV»
- 9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
 - 9.20 Француз тили. 1-йил шуғулланганлар учун.
 - 9.50 Француз тили. 2-йил шуғулланганлар учун.
 - 10.20 Мультфильмлар.
 - 11.00 «Шафат киягиняси». Хужжатли фильм.
 - 11.20 «Рус маданияти ҳақида сўхбатлар».
 - 12.00 «Бешикчи гилдирак». Бадий-публицистик кўрсатув (такрор).
 - 14.00 «Финишдан сўнг». Телефильм премьераси («Таллинфильм»).

- Хужжатли фильм.
- 20.30 «Паром». Телевизион бадий фильм.

- 21.30 Информацион программа.
- 22.05 «Махфий уруш». Хужжатли фильм премьераси. 2-фильм — «Оқибат».
- 23.05 А. С. Пушкин номи Давлат тасвирий санъат музейида декабрь оқшоми.
- 01.00 ТСН (сурдо таржимаси билан).
- 01.15 «Жонга роҳат пиво».

● МТ

- «Дубль IV»
- 9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
 - 9.15 Немис тили. 1-йил шуғулланганлар учун.
 - 9.45 Немис тили. 2-йил шуғулланганлар учун.
 - 10.15 Менеджерлар мактаби.
 - 10.45 «Рик-хоолок». Мультфильм.
 - 11.05 Ю. Нагибиннинг муаллифлик кўрсатувлари.
 - «Н. Лесков».
 - 12.00 Санъат усталари.
 - «З. Гердт таклиф этади».
 - 12.45 Фольклор. Номалум маданият. 3-кўрсатув.
 - 13.30 «Очигини айтганда».
 - 14.00 «Делегатскаядаги музей».

- хурят банлари раҳбарлари билан очиқ мулоқот.
- 21.00 «Ахборот».
- 21.25 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...
- 21.40 Хоразм телевидениеси

- 12.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
- 13.00 Камера ўтмиши тадиқ қилади. «Чайовлар юртига савҳат».
- 14.00 Москва «Рус балети» театри артистларининг концерти.
- 15.25 Телефильмлар.
- 15.45 Жаҳон халқлари ижоди.

- 17.30 «Телевизион мусиқий абонемент».
- 18.15 «Ватан қанотлари». Илмий-оммабон фильм премьераси. 4-фильм — «Икин тақдир. Хотиралар, мулоҳазалар...» («Союзтелефильм»).
- 19.15 Мансаб алифбоси.
- 19.30 «Республика» ижодий ишлаб чиқариш бурлашмаси илмий-тадиқ этади... «Бизнинг экспертиза».
- 19.45 «Қирралар». Бадий-публицистик кўрсатув.
- 20.25 Эълонлар.
- 20.30 Хабарлар.
- 20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
- 21.05 Телевизион «Адабий ўқув».
- 21.55 «Дўстларимнинг ажойиб фазилатлари». Анна Андреевна уйда. 1-қисм.
- 22.25 «Бешикчи гилдирак». Бадий-публицистик кўрсатув.
- 23.25 Эълонлар.
- 23.30 Хабарлар.
- 23.50 «Бешикчи гилдирак» (давоми).

- 14.30 Камер куйларидан концерт.
- 15.40 «Мен сизни севардим...».
- 16.10 Ритмик гимнастика.

- 17.45 Баянчилар дуэти В. Гайдукон ва С. Ларионов чалади.
- 18.00 «Она-замин ташвишида» туркумидан телефильм премьераси.
- 18.30 «Тадбиркорлик ва анъаналар».
- 18.45 «Киносаҳнатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
- 19.45 «Узоқ Шарқ». Телекўрсатув.

- 20.25 Эълонлар.
- 20.30 Хабарлар.
- 20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
- 21.05 Махсус тижорат хабарномаси.
- 21.15 Хужжатли фильм.
- 22.15 Мусиқий коллекция.
- 22.30 «Дўстларимнинг ажойиб фазилатлари». Анна ибодатхонада. 2-қисм.
- 22.55 «Очигини айтганда».
- 23.25 Эълонлар.
- 23.30 Хабарлар.
- 23.50 «Илк бор шундай ном билан...». Актриса Татьяна Леникова.

- 14.30 «Эстрада кўзгусида». М. Муромов.
- 15.10 Поэзия. М. Цветаева.
- 15.55 «П. И. Чайковский. Янл фаслари». Телефильм.

- 17.15 «Радунца» ансамбли ижро этади.
- 17.30 Билимдонлар учун машқ.
- 18.00 Менеджерлар мактаби.
- 18.30 «Учрашудан сўнгги учрашув».
- 19.00 Криминал хабарлар.
- 19.15 Россиянинг парламент хабарномаси.
- 19.30 Муаллифлик кўшиқлари концертида.
- 20.25 Эълонлар.
- 20.30 Хабарлар.
- 20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
- 21.05 «С. Ходорович ва бошқалар».
- 21.30 «Сафсаталари».
- 21.55 «Дўстларимнинг ажойиб фазилатлари». Аннушка бова. 3-қисм.
- 22.30 Россия телевидениеси премьераси. «А. Сахаровнинг ташвиш ва умидлари». 1-қисм.
- 23.25 Эълонлар.
- 23.30 Хабарлар.
- 23.50 «А. Сахаровнинг ташвиш ва умидлари». 2-қисм.

- ва радиоси мақом дастасининг концерти.
- 22.35 «Моянй тоғлар ёни ҳақиқатдан узоқ воқоа». Бадий фильм («Грузияфильм»).
- 00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

УзТВ II

ТОШКЕНТ
СТУДИЯСИ КУРСАТАДИ
18.30 «Бу оқшомда» кўрсатув...

MT

«Орбита IV»

7.00 «Тонг»,
9.35 Болалар соати (инглиз тили дарси билан)...

11.35 «Хамдардлик». Телефильм премьераси. 1-фильм [Ереван]...

14.15 «Телемикст»,
15.00 «Иқтисодий агентлик»,
15.30 ТСН.

15.45 «Бугун ва ўша пайтларда»,
16.15 «Дон Кихот ва Санчо-нинг тирикчилиги»...

18.40 ТСН,
18.55 «Ибодат». Телефильм премьераси [Союзтелефильм]...

MT «Дубль IV»

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

9.20 Испан тили, 1-йил шуғулланётганлар учун,
9.50 Испан тили, 2-йил шуғулланётганлар учун...

17.45 «Биргаликда куйлайлик, дўстлар»,
19.45 «Қирралар». Бадний-публицистик кўрсатув...

Жума, 6

УзТВ I

8.00 «Алборот»,
8.25 «Соғлом бўлай десангиз»,
8.35 «Ешлик» студияси кўрсатади «Нишона»...

18.00 Янгилликлар,
18.10 «Медуза нимани эшитди!»,
18.20 «Яхшидан боғ қолади»...

УзТВ II

Уқув кўрсатувлари
10.30 Зоология. Сувада ва қуруқда яшовчиларнинг кўпайиши...

ДУШАНБЕ КУРСАТАДИ

MT

«Орбита IV»

7.00 «Тонг»,
9.35 «...16 ёшгача ва ундан катталар»...

14.25 Биржа янгилликлари,
14.55 «Ен дафтар»,
15.00 «Бридж». Телебиржа.

15.30 ТСН,
15.45 Стадионда концерт,
16.15 «Дон Кихот ва Санчо-нинг тирикчилиги»...

17.40 Болалар учун фильм,
«Шумтақанинг найрағлари»,
18.50 «Антропоизм» студияси таништиради.

19.00 ТСН,
19.15 «Туманлар, кўллар ва аъёналар юрти» (Шотландия)...

велосипед пойгаси,
01.25 «ВИД» таништиради [давоми].

MT

«Дубль IV»

8.00 «Ишбилармон кишилар даври»,
9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари,
9.20 Инглиз тили, 1-йил шуғулланётганлар учун...

17.15 «Карамзиннинг қайтиши»,
18.00 «Вертикаль». «Россия камдан-кам тушимга кирди»...

18.35 «Адам Смит бойлиги дунёси»,
19.15 «Менга сўз берингиз»,
19.25 Россиянинг парламент хабарномаси...

Шанба, 7

УзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум»,
9.00 «Саломат бўлингиз»,
9.30 «Элга хизмат: талаб ва тақлиф»...

21.00 «Хафтаномаси»,
22.00 «Бузоқ йили». Бадний фильм [А. Довженко номли киностудия]

УзТВ II

АШХОВУД КУРСАТАДИ:
11.05 «Динозаврнинг туҳуни»,
11.35 Спорт кўрсатувлари...

17.05 «Туркманистон — серқуш киношаҳри»,
«Чўпоннинг дўсти»...

MT

«Орбита IV»

7.00 Ритмик гимнастика.

7.30 Мультифильмлар,
8.00 Ишбилармон кишининг шанба тонги...

9.00 «Хайвонот оламида»,
9.45 ТСН,
10.00 Тонгги дам олиш кўрсатув...

10.30 «Здоровье»,
11.00 «Инсон институти»,
11.45 «Бурда моден» тақлиф этади...»...

15.45 Атлетизм, Халқаро турнир,
16.30 Режиссёр А. Калли фильмлари...

21.30 Информацион программа,
22.05 «Пeters-поп-шоу»,
23.10 «Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг»...

MT

«Дубль IV»

8.30 Эрталабки бадантарбия машқлари,
8.45 Хужжатли фильм,
9.05 «Осойишталик-9»...

16.20 «Оқ қарга»,
17.20 Мусаввир Мария Бельювич,
17.45 «Деҳқонларга тааллуқли масала»...

18.15 Супер ўйин, «Омад кулиб боққанда»,
18.25 Параллеллар, «Кўнгилочар ўйинлари»...

Якшанба, 8

УзТВ I

8.00 «Хафтаномаси» (танкор.),
9.00 «Ешлик» студияси кўрсатади, «Фақат қизлар учун»...

21.25 СССР халқ артисти Наби Раҳимов таваллудининг 80 йиллигига бағишланган кеча.

УзТВ II

ВИШКЕК КУРСАТАДИ:
9.05 «Мен дадамнинг ўрнида бўлсам»,
Мультифильм,
9.25 Қирғизча сўзлашишни ўргатимиз...

18.05 «Баленел, Миунел ва чўча боласи»,
Мультифильм,
18.20 Эълонлар,
18.25 А. Зарифьян...

MT

«Орбита IV»

8.30 Ритмик гимнастика,
9.00 ТСН,
9.20 «Спортлото» тиражи...

13.25 «Далаларда». Деҳқонлар учун кўрсатув,
14.10 «Можайск қалъаси»...

14.30 «Бир-бирига», [Бир-бирига ўхшаш одаллар танлови]. Дам олиш кўрсатув...

17.20 «Халқаро панорама»,
17.50 «Пластилиндан ясалган типретикива»,
Мультифильм,
18.00 «Хайт кузи»...

22.05 Фигуралли учмиш СССР чемпионати,
Эрнин рақс. Танаффус пайтида — ТСН [сурдо таржимаси билан]...

01.50 «Джаз портретлари», «Лидер» ансамбли [АҚШ].

MT

«Дубль IV»

8.30 Зарядка сафланинг,
8.45 Хужжатли фильм,
9.45 Спорт кўрсатув...

ТЕЛЕВИДЕНИЕСИННИНГ «ДУСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ Цирк! Цирк! Цирк! «Аллодлар»...

18.50 Миллий баскетбол уюшмаси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича жаҳон чемпионати...

ҚИСКА САТРАЛДАР

УНИВЕРСАЛ ДАСТГОҲ

«ТАШАВТОМАТИКА» заводда ёгочга ишлов берувчи универсал дастгоҳларни ишлаб чиқариш улаштирилди. Бундай ускуналарни тайёрлашдан олдин унга бўлган талабни ўрганишди. Инглишчага эканлар. Дастлабки 30 та дастгоҳни талаб кетди. Кооперативлар, кичик корхоналар, хусусий кишилар бу дастгоҳларни сотиб олдилар.

ШАХСИЙ КЎРГАЗМА

ЎЗБЕКИСТОН мезморлар уюшмасида мезмор Ф. Турсунов асарлари шахсий кўргазмаси очилди. Кўргазма мезморнинг 60 йиллигига бағишланган. Бу ерда унинг чизмалари, танловга қўйилган лойиҳалари, суратлари, ранг-тасвир асарлари қўйилган. Унинг машҳур лойиҳалари орасида Чорноқ ГЭСи қурувчиларига бағишланган «Фарҳод» ёдгорлиги, Тошкент «Олмазор» навзеси, СССР халқлари дўстлиги музейи, Республика пионерлар саройи, Ўзбекистон Расомлар уюшмасининг кўргазма павильони, бошқа кулба нишоотлар бор.

(ЎзТАГ).

ҚАТРА ХАНДАЛАР

МИНОРАДАН ТАШЛАИСИЗ

БИР УМР ушоқ ролларни ўйнаган актёр денгизда чўнаётган одам образини яратаётганди. Сувга тушгач, режиссёрга деди:

— Агар келгуси фильмда асосий роллардан бирини ваъда қилмасангиз, ростдан чўкиб ўламан.

— Ниятингиз қатъий бўлса, бир оз сабр қиласиз. — деди режиссёр пинагини ҳам бузмай. — Навбатдаги фильмда қаҳрамоннинг минорадан ташлаш саҳнаси бор. Иккони борича, уни такролламасдан суратга олишга ҳаракат қиламиз.

ВОЗОРДА

— КЕП КОЛИНГ, мазаси тилин ёради. Ишонмасангиз еб кўринг, еганингизга пул олмаймиз, пулингиз ёнигизда кетади, олиб қолинг. — деб мақтарди сотувчи узумини.

Харидор сотувчига ақинлашиб деди:

— Еганига пул олмайман булсангиз, икки кило тортинг, уйга олиб бориб оиламиз билан еймиз.

С. СИРОЖИДИНОВ.



Суратлар СЎЗЛАЙДИ

ЯПОНИЯ дельогаарлик қилётган тўртта Куриль ороллари тақдирини қизғин баҳсларга сабаб бўлмоқда. Ороллارни сотиш керакми ёки йўқ! Эвазига нима ютамызу, нима ютказамиз! Агар мабодо сотсак, бу ерларда йилга етиштириладиган 1 миллион тоннадан зиёд балик маҳсулотларидан маҳрум бўламиз. Японлар оролларда эждодларимизнинг қабрларини бор деб дельо қилишмоқда. Шунингдек бу ерда русларнинг ҳам қанчадан-қанча авлодлари дафн этилган. Суратда: Шикотан оролидаги қўрғоннинг кўриниши.

УКРАИНА. Сиз мана бу суратда кўриб турган муҳташам бино мамлакатимизнинг олий мансабдаги кишилари, шунингдек чет эллик меҳмонлар учун бунёд этилган бўлиб, уни сақлаб туриш учун йилга 1 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланарди. Ҳозирда бозор иқтисодиётига ўтиладиган пайтда 15 минг гектар майдонни эгаллаган ва ўнлаб ажойиб шаршараларни бўлган хушманзара ўрмон-овчилик хўжалигини чет эллик сайёҳлар учун валюта ҳисобига очиб қўйилди.

Суратда: Заласи давлат ўрмон-овчилик хўжалигидаги Н. С. Хрущевнинг собиқ чорбоғи. В. ТИТОВ, А. МАЛАХОВСКИЙ [ТАСС—Укринформ] суратлари.



суҳбатни бир ёки икки соат давомида ёзиб оласиз.

КОШИН ҚОПЛОВЧИ РОБОТ

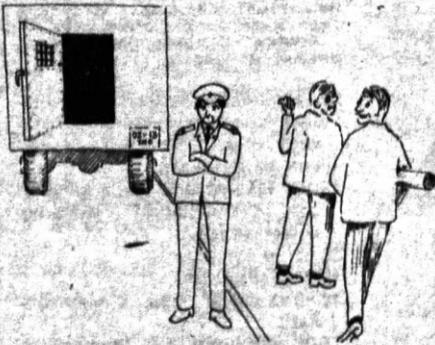
ЯПОНИЯДАГИ «Комацу» ва «Хазам» фирмалари яратган кошин қопловчи робот тузилиши билан инсонга ҳеч ҳам ўхшамайди. У кўпроқ бир неча тўсинлардан иборат ромни эслатади. Бу ром девор ёнидаги из устида ҳаракат қилиб, кошинларни ёпиштиради. Унинг ишини бир нафар ишчи кузатиб туради. Мураккаб жойларда унинг ўрнига ишлайди. Масалан, деразалар атрофида кошин ёпиштиради. Бу робот бир кунда тўққиз квадрат метр саҳнга кошин ётқизади. Бу ҳажмдаги ишни эса уч киши бажариши мумкин.



ЭНГ КИЧИК ДИКТОФОН

ЯПОНИЯДАГИ «Санио» фирмаси ишлаб чиқарётган бу диктофон жаҳонда шундай радио анжомларининг энг кичиги ҳисобланади. Унинг оғирлиги бор йўғи 120 грамм бўлиб, икки тезликда айланади. Иккисангиз, ҳар дақиқа 1,2 сантиметр ёки 2,4 сантиметр тезликда ишлатишингиз мумкин. Бу кичик кассетада

ҲАЖВЧИ КЎЗИ БИЛАН



Хушроқона навбатчис:

— Ароқ ҳам йўқ, бизга «меҳмон» ҳам йўқ.



— Тушунмадим, бу миллий тўғинимми? ёки аралаш-қуралаш рақолаб конкурсини?
У. ВАХРОМОВ ва Ш. МУЗАФФАРОВ чизган расмлар.

ЭЪЛОН

В. И. Ленин номи Халқлар дўстлиги саройида
5 ДЕКАБРЬ СОАТ 18.00 ДА
«ИСТИҚБОЛ» Ешлар Маркази

СИЗЛАРНИ КАТТА КОНЦЕРТГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

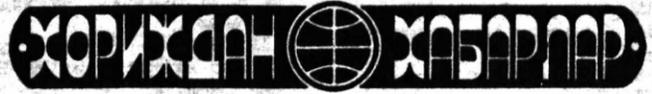
ҚАТНАШАДИЛАР:

хонанда
АҲРОР УСМОНОВ,
«Осиё овози» халқаро кўригининг олий соврини соҳиби
«ҚАРС» гуруҳи,
гуруҳнинг яққохон хонандаси
РАВШАН НОМОЗОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист
ШАҲБОЗ НИЗОМИДДИНОВнинг
«Мусиқали хонадон»
КОНЦЕРТ ДАСТУРИ
Ботир Зокиров хотирасига бағишланган кўрик танлов совриндори

Ғузур шаҳар маданият уйи қошидаги
«ХУШРҮИ» гуруҳи,
Сарносё район «Райҳон» дастасининг хонандаси
МАҲМУД НОМОЗОВ.
Дастурни Ешлар марказининг доимий бошловчиси —
Зокир ХУДОЙБЕРДИЕВ олиб боради.

Чипталар ҳар кун соат 11.00 дан 19.00 гача сарой чиптахонасида сотилмоқда. Телефон: 45-92-13, 46-43-90.

ЭЪЛОН



ДАВЛАТЛАРАРО Иқтисодий Қўмита раиси И. Силасев Оврупо Ҳамжамияти иқтисодий Комиссияси раиси Делор билан музокараларини тугатгач, Францияга учиб кетди. У бу ерда Франция президенти Ф. Миттеран билан учрашиб, Совет Иттифоқига кўрсатиладиган иқтисодий ёрдам режасининг аниқ ҳажмлари ва муддатларини муҳокама қилади.

85 ЕШГА кирган санъатшунос олим Дмитрий Сергеевич Лихачев ўзининг таваллуд тоғна кунини тантаналарини ташлаб кунини кеча Санкт-Петербургда Германияга келди. У бу ерда «Пушкин жамияти» тадбирларида иштирок этади.

ЖАҲОНДА энг ҳарбийлашган мамлакат Корея Халқ Демократик жумҳурияти деб ҳисобланмоқда. Шимолий Корея аскарларининг сонини ҳозирги пайтда 1 миллион 250 минг кишига етди. Бу рақам мамлакат умумий аҳолисининг 6,1 фоизини ташкил этади. «Нихон кёйдэй» рўзномасининг ёнишича, бу маълумотлар аҳоли муаммолари билан шуғулланган Америка илимий-тадқиқот маркази ходими Н. Эбастот томонидан эълон қилинди.

ЛОНДОНДА уюштирилган «Кристи» киношди савдосида Инжилнинг XV асрда чоп этилган энг нодир наشري 1,1 миллион фунт-стерлингга сотилди. Мутахассисларнинг таъкидлашича қараганда, бундай ноёб китоб сўнгги 200 йил давомида сотувга чиқарилмаган экан. Инжилнинг ҳозирги киношдида сотилган нусхаси 1461 йилда бавариялик ношир Альберт Пфистер томонидан босиб чиқарилган экан. Инжилни Американинг «Краус» компанияси харид қилди.

КИПРДА чиқадиган «Эна» журнали Сталин ҳуқуқронлиги йилларида қурбон бўлган 20 нафар Грекия Компартияси раҳбарларининг исм-шарифларини эълон қилди. Бу маълумотларни таҳририятга кўн йиллардан буён сиёсий арбоблар фаолияти билан шуғулланиб келадиган машҳур тарихчи Василис Нефеледус этилаиб берди.

БУТУНЖАҲОН Соғлиқни сақлаш Ташиқоти маълумотларига қараганда шу асрнинг охирига бориб дувё бўйича СПИД касали билан оғриганларнинг сонини 10 баробар кўпайиб, 12—18 миллион кишига етади.

АФҒОНИСТОН миллий ислом fronti гуруҳининг вакиллари яқин орада Эронда ушлаб турилган икки нафар совет ҳарбий асирини озод этамакларни тўғрисида хабар берди. Frontнинг расмий вакили гапларига қараганда, озод этиш маросими декабрь ойида Техрон шаҳрида бўлиб ўтади.

АФСОНАВИЙ футбол «қаҳрамони» Пеле ҳам ўзининг ҳамкасби машҳур бразил болчи Жонсон каби ўзининг бундан буёнги ҳаётини СПИД касалини билан курашишга бағишлаш ниятида эканлигини билдирди. Пеле ўз қарорини Бразилияда СПИДга чалинган кишиларнинг гонлда тез кўпайиб бораётганлиги билан оқлади. Зотан шу кунларда Бразилияда бу машҳур хасталик билан оғриганларнинг сонини 21 минг 23 кишига етди.

ИТАЛИЯНИНГ бир кутубхонасида мусулмонларнинг муқаддас китоби — «Қуръон»нинг қадим замонда чоп этилган нусхаси топилди. Мутахассислар шу маҳалгача Италияда Қуръон китоби биринчи марта XVI аср ўғталарида матбаа усулида чоп этилган, деб ҳисоблаб келардилар. Қуръоннинг ҳозирги топилган нусхаси мутахассислар фикрини ўзгартириб юбориши мумкин.

КУНИ кеча Покистоннинг Сийд шаҳрида Покистон Халқ партияси фаолларидан 1500 киши ҳибсга олинди. Маълумки, бу партияга ҳозирги пайтда мамлакатнинг собиқ бош вазири Беназир Вхутто раҳбарлик қилмоқда. Маазкур партиянинг миллий ассамблеядаги вакили Фаруқ Аҳмад Логхариининг айтишича, яқин кунлар ичида маълумият яна 2500 кишини қамашини режалаштирмоқда.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.